

Asia: VN/3049/2021

Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Pidämme hyvänä, että selvitysryhmä on pohtinut rekisterin hyödyntämistä nykyistä tiedonkeruuta laajemmin, esimerkiksi rekrytointien apuna. Tietojen hyödynnettävyyttä ja avoimuutta on tärkeä miettiä samalla, kun suunnitellaan mitä tietoja rekisteriin tallennettaisiin, esimerkiksi minkälaisia hakuja tai raportteja rekisteristä voi vapaasti tehdä.

2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksista ei nykyisellään ole olemassa kattavaa rekisteriä. Ainoastaan osa saa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionosuutta, ja vain osa on kirjattu Tilastokeskuksen oppilaitosrekisteriin. Taiteen perusopetusta järjestävät sekä kunnalliset että yksityiset toimijat. Mikäli tietojen kirjaaminen opettajarekisteriin olisi velvoittavaa, tulisi myös oppilaitosten tavoittaminen varmistaa.

3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaiheittainen eteneminen: Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaiheittaiseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaiheistaminen tarkoituksenmukaista? (Ks. luku 7)

TPO-liitto katsoo, että vaiheittainen eteneminen on perusteltua ja on hyvä, että taiteen perusopetus olisi vuorossa vasta toisessa vaiheessa. Mikäli rekisteri perustetaan, ja kaikki muut koulutusmuodot

ovat siinä mukana, pidämme tärkeänä, että myös taiteen perusopetus on. Taiteen perusopetuksen kannalta rekisterin keskeisiä hyötyjä olisi myös tietopohjan vahvistuminen, jota tulisi kehittää merkittävästi.

4) Opettajarekisterin sisällöt: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)

Sisältötarpeet tulisi arvioida yhdessä kunkin koulutusmuodon toimijoiden kanssa. Erityistä huomioita tulisi tietojen tallentamisesta johtuvan työmäärän lisäksi kiinnittää tietojen käytettävyyteen ja siihen, minkälaisia tietoja ja yhteenvetoja rekisteristä voi hakea. Nykyinen julkaisumuotoinen kooste on helposti kenen tahansa hyödynnettävissä. Tämän kaltainen avoimuus on tärkeä säilyttää myös jatkossa mm. koulutuksen kehittymisen ja kehittämisen näkökulmasta. Tätä työtä tekevät myös alan toimijat itse.

5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)

Tietojen avoimuus nykyisenkaltaisella koontitasolla tulisi säilyttää.

6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)

Taiteen perusopetuksen oppilaitoskoko ja henkilöstön määrä vaihtelevat huomattavasti. Alalla toimii myös hyvin pieniä oppilaitoksia, joille hallinnollisen työn kasvu on merkittävä kustannustekijä. Taiteen perusopetuksen oppilaitokset ovat olleet aiemmassa tiedonkeruussa mukana vasta kerran, ja tuolloin kysely ei tavoittanut oppilaitoksia toivotulla tavalla. Taiteen perusopetuksen oppilaitoksille kustannuserä tietojen tallentamisesta on siis uusi, eikä sitä näin ollen voi verrata vastaamisesta aiemmin aiheutuneisiin opettajien palkkakustannuksiin. Oppilaitoksissa työskentelee myös paljon tuntiopettajia.

7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehtoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)

-

8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen

Taiteen perusopetuksessa suoritettujen opintojen kirjaamisen mahdollistaminen Koski-tietovarantoon on vireillä. Hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierros asiasta päättyi hiljattain.

Mikäli asia etenee, on se muutos tilanteeseen, jossa nyt lausunnolla olevaa selvitystä on kirjoitettu. Esitysluonnoksen mukaan opintosuoritusten kirjaaminen ei kuitenkaan olisi taiteen perusopetuksen järjestäjälle velvoittavaa. Pidämme hyvänä, että opettajarekisteri toteutuessaan rakennettaisiin osaksi Koski-tietovarantoa, jotta käytettävien järjestelmien ja rakennettavien rajapintojen määrä säilyisi mahdollisimman pienenä.

9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?

Kyllä, alla kuvatuilla muutoksilla [Aiemmin lausunnossa mainituin varauksin.]

Seirala Viivi
Taiteen perusopetusliitto TPO ry